

Directie en Bestuur WIL
T.a.v. Mw. E. Eggengoor, bestuurslid DB en Dhr. R. Esser, directeur
Postbus 2708
3430 GC NIEUWEGEIN

Cc: Gemeenteraden en colleges van B&W

Betreft: Advies en zienswijze op de Kaderbrief CR WIL aan WIL.

Vianen, 10.01.2019

Geachte mw. Eggengoor en heer Esser,

Voorafgaand aan onze reactie op de kaderbrief willen wij deze in de volgende context plaatsen: Begin 2019 heeft de Cliëntenraad in een PowerPointpresentatie aangegeven wat haar toekomstvisie voor de toepassing van de Participatiewet voor de Lekstroom zou kunnen zijn.

Na de presentatie heeft het Algemeen Bestuur van de WIL aangegeven deze visie te onderschrijven. Er ontstond alleen enige discussie ten aanzien van de tegenprestatie. Verder werd de opmerking gemaakt dat een en ander nog uitgewerkt moest worden zonder een duidelijke duiding te geven wat dat dan precies zou moeten zijn.

In het "Benen op tafelgesprek" eind 2019 tussen het algemeen bestuur van WIL en de Cliëntenraad WIL is in een korte presentatie de visie van de Cliëntenraad WIL nog eens herhaald, deze visie is voorafgaand aan dit gesprek schriftelijk met het AB gedeeld, zodat alle leden tijdig kennis hebben gehad van onze visie. Op deze presentatie was de reactie van het Algemeen Bestuur onverdeeld positief. De visie van de Cliëntenraad WIL werd integraal onderschreven.

In de daaropvolgende discussie ontstond de vraag "hoe kan het dat bestuur en Cliëntenraad het volledig eens zijn en er toch verschillende interpretaties ontstaan", dat kan toch niet alleen aan de communicatie liggen. De Kaderbrief 2021 is dan ook de eerste aanleiding voor de Cliëntenraad WIL om aan te geven waardoor de verschillen ontstaan.

Vorig jaar is als opzet voor de begroting van 2020 een sobere kaderbrief opgesteld, met als aanleiding de ontwikkeling van een nieuwe visie voor WIL 3.0. De nu voorliggende kaderbrief moet hier een flinke stap vooruitzetten. Wij hadden dus grote verwachtingen van juist dit stuk, maar wij zijn een beetje teleurgesteld. Wij hadden verwacht dat er grote stappen voorwaarts zouden worden gezet en dat de visie WIL 3.0 voldoende in de stijgers zou worden gezet, gelijke tred houden met de onderschreven visie van de Cliëntenraad WIL. Dat is slechts ten dele gebeurd er wordt onzes inziens toch nog vaak voortgebouwd aan bestaande structuren. U kondigt dat min of meer ook aan, veranderingen kosten tijd en overhaasten kan verkeerd uitpakken, maar wij hadden dat graag anders gezien. Hieronder vindt u onze opmerkingen, waarin wij onze visie op WIL 3.0. hebben verwerkt.

De leefwereld van Cliënten

Zowel de WIL als de Cliëntenraad hebben als uitgangspunt de leefwereld van de uitkeringsgerechtigden. In eerdere stukken refereert het bestuur van de WIL zelfs aan de film "I Daniël Blake". In de kaderbrief worden nog steeds een aantal uitgangspunten gehanteerd die het tegendeel doen vermoeden zoals:

- Uitgaan van eigen kracht
- De kortste weg naar werk
- Kostenbewust
- Inkomensondersteuning waar nodig en rechtmatig

- Maatwerk waar nodig
- Zelf gericht werk kunnen maken van hun eigen perspectief

Hoewel uit alle onderzoeken en informatie blijkt dat mensen die langer in een uitkering zitten in de “overlevingsmodus” zitten en weinig mogelijkheden hebben tot zelfreflectie en zelfredzaamheid blijft dit toch het uitgangspunt van beleid.

Gelukkig staan daarnaast uitgangspunten zoals:

- Wij zijn toegewijd en gedreven
- We zijn duidelijk en
- we zijn kostenbewust

Deze kunnen worden gezien als een positievere benadering van de uitkeringsgerechtigden.

Maatwerk

Het uitgangspunt voor de Cliëntenraad is het leveren van maatwerk, waarbij het kennen van de uitkeringsgerechtigden essentieel is.

Het is daarom voorwaarde dat mensen in het “bestand” “gevonden” kunnen worden op hun mogelijkheden en kwalificaties. Dit geldt met name voor de zwaksten in het bestand die nog in aanmerking komen voor een plaats op de arbeidsmarkt zoals mensen die afhankelijk zijn van begeleid en beschut werken. Het kennen van de mensen is ook van belang om een passend aanbod te kunnen doen gericht op een traject dat uitzicht biedt op regulier en duurzaam werk. Het inzetten van gerichte scholing, werkervaring kan alleen vanuit de volgende voorwaarden:

- Gericht op een kansrijke uitstroom richting duurzame reguliere arbeidsmarkt
- Vanuit een duidelijk beeld van de betrokkene
- In overleg en afstemming met betrokkene.

Werkende Armen

De arbeidsmarkt kenmerkt zich steeds meer door kostenbesparing op de loonfactor. Daardoor wordt de afstand tussen het bestaansminimum (bijstandsuitkering) en het loon aan de onderkant van de arbeidsmarkt steeds kleiner. Werkenden aan de onderkant van de maatschappij kunnen dan ook steeds minder een bestaan opbouwen boven het minimumniveau. Daardoor zou het beleid van de WIL er op gericht moeten zijn om mensen te ondersteunen naar een redelijk bestaansniveau, waarbij het minimumloon voor ons het inhoudelijke minimum is. Het aanbieden van goedkope arbeid, kortlopende arbeid, flexarbeid, enz. kan en mag dan ook niet als een perspectiefvolle bemiddeling gezien worden.

Schuldenproblematiek en armoede

De benadering van deze problematiek belooft een goede beleidsinvulling en er zijn ten aanzien van concrete maatregelen een aantal veelbelovende aanzetten gegeven. Dit geldt ook voor de “Brede blik op stressfactoren. Wat ontbreekt is een duidelijke aanzet en visie om in de Lekstroom armoede “Uit te bannen”.

Ook de invulling van één loket zoals de ombudsman aangegeven heeft is een duidelijke wens om gericht ondersteuning te kunnen geven in het woud van instituties en maatregelen.

Ook “nazorg” en het omzetten van “leenbijstand” naar “giften” zijn belangrijke voorwaarden om uit de schuldenproblematiek te komen en vooral te blijven.

Innovatieagenda

Uit deze agenda en de aanvullende informatie ten aanzien van de toegekende middelen per gemeente (lokaal handgeld) blijkt dat deze agenda niet eenduidig is en een heldere relatie heeft met de totale visie van WIL. Veel projecten hebben dezelfde doelstelling en geven niet de indruk dat ze getoetst zijn aan de uitgangspunten van de WIL, ondanks de intentie van het bestuur dat ook in dit kader samen opgetrokken wordt vanuit lokale experimenten en pilots. Bij het doorlopen van de projecten ontstaat de indruk dat het meer gebaseerd is op het subsidiëren en in stand houden van lokale instituties dan op een samenhangend beleid.

Aanvullende opmerkingen

- **Toekomstbestendig maken van het beleid:**

Op dit moment zitten we nog steeds in een hoogconjunctuur, maar de eerste signalen zijn er dat de economische ontwikkeling stopt. Zonder exacte toekomstvoorspellingen te doen is duidelijk dat

in de toekomst de economie weer een dip zal laten zien. Daarom zal in het beleid nu al rekening gehouden moeten worden met deze ontwikkeling. Een aantal vragen zullen daarom nu moeten worden beantwoord zoals:

- Hoe kunnen we voorkomen dat de zwaksten in een laagconjunctuur als eerste weer de dupe worden?
 - Zijn de contacten met werkgevers toekomstbestendig?
 - Is het maatwerk en trajecten naar mensen ook toekomstbestendig?
- **Gemeentelijke verantwoordelijkheid.**
De Gemeenteraden zullen een duidelijke visie moeten ontwikkelen op hoofdlijnen en de daaruit voortvloeiende prioriteiten in het beleid.
De Gemeenteraden zullen zich duidelijker bewust moeten zijn van de beleidskeuzes die binnen de financiële kaders gemaakt moeten en kunnen worden.
Bovenstaande vanuit een directe verantwoordelijkheid van desbetreffende gemeenteraad voor de beleidsinvulling en het functioneren van WIL.
 - **Utrechtse werktafel**
 - De erkenning van de Utrechtse Werktafel is voor de Cliëntenraad vanzelfsprekend, maar staat haaks op de versnippering van het beleid van WIL door gemeenten. Hiermee wordt niet de genoemde krachtige regio waarin we samenwerken ten behoeve van de uitkeringsgerechtigden bevorderd.
 - Uit het overleg tussen de samenwerkende Cliëntenraden in het werkgebied van de Utrechtse Werktafel kunnen we nog lang niet de conclusie trekken dat we toewerken naar een krachtige regio ten behoeve van de inwoners in de regio die ondersteuning behoeven.
 - Het onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau ten aanzien van het functioneren van de Participatiewet heeft ook effecten op het regionaal en lokaal functioneren. De Cliëntenraad heeft meerdere malen aangedrongen op een eigen visie en inzet om de falende constructie te compenseren. Maar tot op dit moment hebben we niet de indruk dat dit het geval is. Integendeel!
 - In het verleden is een gezamenlijk manifest door alle partijen positief beoordeeld middels een intentieverklaring. Deze intentieverklaring is echter niet meer zichtbaar als uitgangspunt voor de gezamenlijke inzet gehanteerd.
 - Vraag is of dit in het beleid van WIL 3.0 een prominente plaats krijgt met een duidelijke onderschreven inzet.

Het is ons duidelijk dat WIL niet stil zit en op de vooruitgang is gericht daarom is het nu van belang grote stappen voorwaarts te maken en samen met de gemeenten (en ons als cliëntenraad als luis in de pels) op vernieuwende wijze vorm te geven aan de uitvoering van de participatiewet in het ontschotte sociaal domein dat nog steeds aan verandering onderhevig is. Juist daarom adviseren wij een andere manier van benadering van de problemen: stel vast wat men wil en kijk daarna of het ook kan. Zoals uzelf al concludeert dat vraagt om alertheid en stilzitten is geen optie, wij willen daarin graag met u meedenken. Wij vertrouwen erop dat u deze zienswijze zult betrekken bij de verdere vormgeving van WIL 3.0 en wij wensen u hierbij veel wijsheid toe.

Met vriendelijke groet
Namens de Cliëntenraad WIL,

Diane Breedveld,
Secretaris CR WIL.